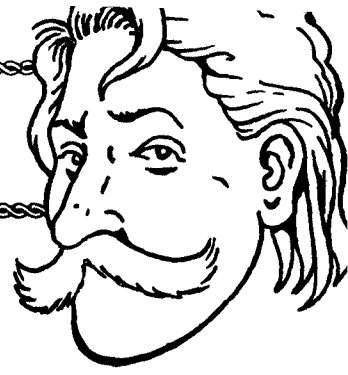
De Avonturen van Gerhardt

Ignoranten en Informanten

Rob Aalpol en Dirk van der Heij

De Avonturen van Gerhardt

Ignoranten en Informanten

Rob Aalpol en Dirk van der Heij

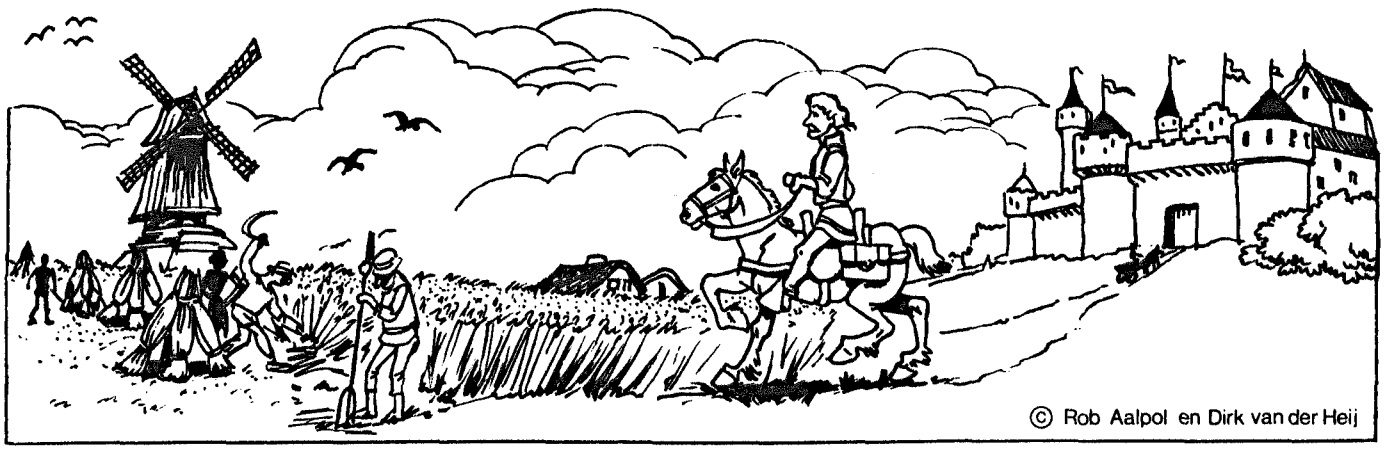
DEZE UITGAVE IS VERSCHENEN TER GELEGENHEID VAN HET 20-JARIG BESTAAN VAN HET CENTRUM VOOR LANDBOUWPUBLIKATIES EN LANDBOUWDOCUMENTATIE (PUDOC) TE WAGENINGEN OP 30 OKTOBER 1977

COLOFON

BELETTERING: JAN VERMEULEN
DRUK: J.L. BENSCHOP TE ARNHEM, KRIPS REPRO BV TE MEPPEL, REFOLI B.V. TE ARNHEM, EN H. VEENMAN & ZONEN B.V. TE WAGENINGEN
AFWERKING: MEDEWERKERS VAN DE CENTRALE OFFSETDRUKKERIJ (PUDOC) TE WAGENINGEN
PAPIER: OXFORD/DARWIN HOUTVRIJ OFFSET 120 G/M² EN CHROMOLUX VARIO 250 G/M² VAN BÜHRMANN-UBBENS PAPIER B.V.

© ROB AALPOL EN DIRK VAN DER HEIJ, WAGENINGEN, 1977

EEN UITGAVE VAN: LUSTRUMCOMMISSIE PUDOC, POSTBUS 4, 6700 AA WAGENINGEN
TELEFOON 08370 - 19146

AAN HET HOF VAN KONING KLAAS, HEERSER OVER DE LAGE LANDEN, VERTOEFT GERHARDT, EEN FIERE TELG UIT EEN NAUWELIJKS ROEMRUCHT GESLACHT, DIE ZICH GEESTDRIFTIG WIJDT AAN GOEDE DRANK, MOOIE VROUWEN EN LANDBOUW.

HIJ GELDT ALS EEN ONBETWIST DESKUNDIGE OP HET GEBIED VAN DE AKKERBOUW EN VERWANTE ZAKEN. GERHARDT IS EEN POPULAIRE VERSCHIJNING BIJ LANDLIEDEN, HERBERGIERS EN HUWBARE DOCHTERS IN DE WIJDE OMGEVING.

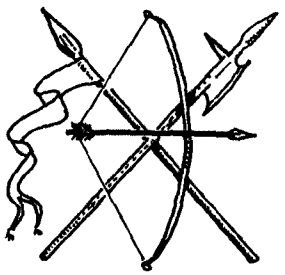
* DOOR DE MINDER NAUWKEURIGE OOGSTMETHODEN VAN DIE TIJD IS HET KRENTEBROOD ONTSTAAN.

MET HET VERSTRIJKEN DER JAREN NEEMT DE FAAM VAN GERHARDT TOE. NIET ALLEEN DE KONING RAADPLEEGT HEM REGELMATIG, OOK TALLOZE BEZOEKERS VAN HEINDE EN VER ~ VOORAL VAN HEINDE ~ DOEN HET HOF AAN OM GERHARD'S ADVIES IN TE WINNEN.
OP ZEKERE DAG-
...EN DOOR MIDDEL VAN ZULKE KANALEN KUNT U DE AKKERS BEVLOEIEN. BOVENDIEN KUNNEN ER SCHEPEN OP VAREN OM DE OOGST TE VERVOEREN.
DAT KLINKT GOED GERHARDT, IK ZAL ER METEEN MEE LATEN BEGINNEN.
ER IS BEZOEK, MAJESTEIT. EENE HEER DIEDERICK VAN BERINGHEM WENST ZIJN OPWACHTING TE MAKEN.
LAAT HEM MAAR EVEN WACHTEN. IK BEN BEZIG...!
IK BEN MAAR ZO VRIJ GEWEEST DOOR TE LOPEN. GOEDEMORGEN, SIRE
BEILO, WELK 'N BRUTALITEIT
IK KOM U MIJN DIENSTEN AANBIEDEN, SIRE. IK STAM UIT EEN ROEMRUCHT GESLACHT, DAT VELE GELEERDEN HEEFT VOORTGEBRACHT. IK HEB MIJ...
A-S IK MAG VRAGEN...
...ONDER ANDERE BEKWAAMD IN DE GEOGRAFIE, DE ALCHEMIE EN DE CULTURELE ANTROPOLOGIE. IK HEB...
WAT EEN KWAST! MAAR WEL LEERZAAM
ZOU IK MOGEN WETEN..?
...LES GEHAD VAN GELEERDEN OP VELERLEI GEBIED
EN HEBT U ZICH OOK NOG IN IETS NUTTIGS BEKWAAMD? DE JACHT, DE KRIJGSKUNST, OF...
VERRE VAN DAT, SIRE. IK HEB DE GESCHIEDENIS BESTUDEERD VANAF HET ONTSTAAN DER AARDE. VOORAL DE LANDBOUW IN HET ASSYRISCHE RIJK HEEFT MIJN BELANGSTELLING. VOORTS SPREEK IK ZEVEN TALEN VLOEIEND EN VIJF IETS MINDER. TEVENS HEB IK EEN CURSUS SPREKEN IN HET OPENBAAR GEVOLGD...
DAT WIL IK GELOVEN
POEH, POEH!

DIEDERICK MAG AAN HET HOF BLIJVEN. OM ZIJN KOMST TE VIEREN EN ZIJN BEKWAAMHEID IN DE JACHT TE BEPROEVEN WORDT EEN GROOTSCHEEPSE JACHTPARTIJ GEORGANISEERD. HET GEZELSCHAP VOORZIET ZICH VAN HET NODIGE WAPENTUIG EN BESTIJGT DE PAARDEN. OOK DIEDERICK...

KUN JE D'R OP KOMEN, JONKER, OF MOT IK EFFE HELPEN...

NEE, NEE, HET GAAT BEST

DAT ZIEN WE, HAHAHA

NA ENKELE POGINGEN ZIET DIEDERICK KANS IN HET ZADEL TE BLIJVEN. HET GEZELSCHAP GAAT OP WEG. AL GAUW KOMT DE EERSTE PROOI IN ZICHT

U BENT ONZE GAST, HEER DIEDERICK. AAN U DE EER

ZOALS U WILT. HM...

IK ZAL HET NOG EENS PROBEREN...

HÈ... ALWEER MIS!

DEZE WAS TOCH BIJNA RAAK...

MIJN LAATSTE PIJL... OH... NEEM ME NIET...

KIJK UIT MAN, JE MOET HET HERT E RAKEN, HET HERT!

HA-HA HA-HA-HA! HO-HO HO-HO

HET HERT HAD DIE DAG MEER GELUK DAN DIEDERICK

'S AVONDS, WEER OP WEG NAAR HET HOF...

TREK HET U NIET AAN, HEER DIEDERICK. PIJLEN ZIJN TENSLOTTE ERG GEVAARLIJK. EN IEDEREEN KAN OVER ZIJN BOOG STRUIKELEN. OVER EEN PAAR WEKEN ZIJN UW HAND EN UW VOET WEER GEZEN. ZOLANG JE JE HUMEUR MAAR BEGOEIE WAART

GRMPF... MOMPEL... MOMPEL...

DE VOLGENDE DAG

DIEDERICK, MISSCHIEN IS DE JACHT NIET ZO GESCHIKT VOOR JOU. IK MOET TEN~ SLOTTE ZUINIG ZIJN OP MIJN MANNEN. MAAR JIJ WEET ZOVEEL, JIJ ZULT GERHARDT VAST GOEDE DIENSTEN KUN~ NEN BEWIJZEN. HIJ ZAL JE WEL VER~ TELLEN WAT JE MOET DOEN

GERHARDT MAAKT DIEDERICK WEGWIJS IN ZIJN KAMER EN LAAT HEM GEGEVENS RUBRICEREN. TUSSEN DE BOEKEN BLIJKT DIEDERICK BETER IN ZIJN ELEMENT TE ZIJN DAN TUSSEN DE RUWE JAGERS. HIJ IS AL GAUW NIET MEER TUSSEN DE BOEKEN WEG TE SLAAN.

HIJ STUDEERT DAG...

...EN NACHT

SOMS WEET GERHARDT DIEDERICK'S GROEIENDE DORST NAAR KENNIS MAAR MATIG TE WAARDEREN. HETZELFDE GELDT OVERIGENS VOOR GERHARDT'S DORST, WAARVOOR DIEDERICK OOK MAAR WEINIG BEGRIP TOONT.

ZOEK EENS WAT GEGEVENS OVER HET BRONSTGEDRAG~ VAN NOORDSASKISCHE DWERG~ GEITEN OP RIJPERE LEEFTIJD, GERHARDT.

RUSTIG AAN EEN BEETJE, IK KOM NIET MEER AAN MEZELF TOE. MAAR IK ZAL ER WEL EENS OVER NADRINKEN...EH. .. NADENKEN.

DE WEINIG EERZUCHTIGE GERHARDT WORDT WELDRA VOLLEDIG OVER~ VLEUGELD DOOR DIEDERICK, DIE DOOR ZIJN HOGE KOMAF, ZIJN WELVERSNEDEN PEN, ZIJN WEL~ BESPRAAKTHEID EN ZIJN GEDRE~ VENHEID EEN STEEDS GROTERE FAAM GAAT GENIETEN BIJ BEZOE~ KERS UIT BINNEN- EN BUITENLAND.

DIEDERICK, DEZE HEREN KOMEN UIT GALLIË. ZIJ WILLEN IETS WETEN OVER ZWIJNEN~ CULTUUR EN OVER KNOKLOOF OF ZOIETS. HEREN, MIJN RAADSHEER DIEDERICK ZAL U ALLES VERTELLEN WAT U WILT WETEN.

RARE JONGENS, DIE GALLIËRS

AANVANKELIJK IS DE KONING INGENOMEN MET HET GROEIENDE AANTAL BEZOEKERS. MAAR AL~ LENGS GAAT HIJ BESEFFEN DAT NIET HIJZELF MAAR DIEDERICK DE REDEN VAN AL DIE BELANG~ STELLING IS. ZODAT, OP ZEKERE DAG...

KAN HIJ NIET WACHTEN? IK BEN BEZIG~

HEER, DIEDERICK, DE KONING~ VRAAGT NAAR U

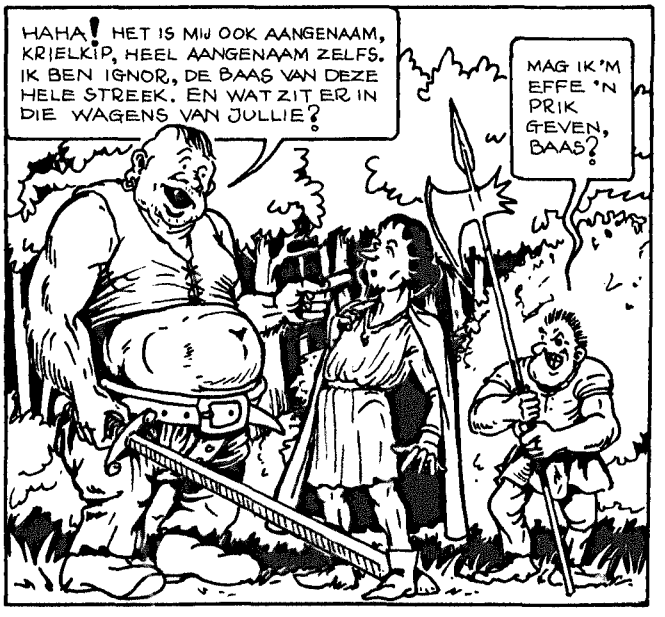
OOK GERHARDT BLIJKT TE ZIJN ONTBODEN

DIEDERICK, GERHARDT, IK HEB JULLIE...EH... IETS BELANGRIJKS MEE TE DELEN...

WIJ ZIJN VAN OORDEEL DAT JULLIE BEIDEN AAN HET HOF TE... EH... BEPERKT BENT IN JULLIE MOGELIJKHEDEN. DERHALVE HEBBEN WIJ BESLOTEN U, DIEDERICK, VOOR UW VERDIENSTEN TE... EH... BELONEN MET EEN LEENGOED
OH, EH... DANK SIRE
EN U, GERHARDT ZULT HEM BIJSTAAN ALS RAADSHEER.
OH, EH... HM... JUIST SIRE
HET BETREFFENDE LEENGOED IS HET OUDE DUIVELDAL, GELEGEN AAN DE RIJN. U KUNT UW VERTREK VOORBEREIDEN.
BIJGESTAAN DOOR ENKELE BEDIENDEN, DIE HUN DOOR DE KONING ZIJN TOEGEWEZEN EN EEN HANDJEVOL SOLDATEN, DIE HEN ZULLEN ESCORTEREN NAAR DUIVELDAL, ZIJN ONZE VRIENDEN AL NA ENKELE UREN REISVAARDIG
WEET JE ZEKER DAT MIJN VAATJE ...EH... WATER OP DE WAGEN STAAT?
DIT ZIJN DE LAATSTE BOEKEN HEER DIEDERICK. IK HOOP DAT DE WAGEN HET HOUDT!
EEN LAATSTE BLIK OP DE BURCHT VAN DE KONING
DE REIS DUURT LANG
EN WE GAAN NOG NIET NAAR HUIS NOG LANGE NIET
MAAR IS ERG LEERZAAM VOOR GERHARDT EN DIEDERICK. ONDERWEG WORDT REGELMATIG HALTGEHOUDEN OM INFORMATIES IN TE WINNEN OVER DE LANDBOUWMETHODEN VAN DE AUTOCHTONEN . . .
... DIE VANZELFSPREKEND NAUWGEZET IN DE BOEKEN WORDEN OPGETEKEND
DE REIS VERLOOPT ZONDER PROBLEMEN TOTDAT, OP DE DERDE DAG ...
HALT!
GNI - GNI

EN DAN BREEKT EEN SCENE AAN WAAROP IEDER DIE TOT DUSVER HET GEWELDELEMENT HEEFT GEMIST, ZIT TE WACHTEN.

MET DE MOED DER WANHOOP PROBEREN DIEDERICK EN ZIJN GEZELLEN ZICH TEGEN DE GROVE IGNORANTEN TE VERWEREN. MAAR DE RABAUWEN KRIJGEN STEEDS MEER DE OVERHAND, ZODAT AL GAUW...

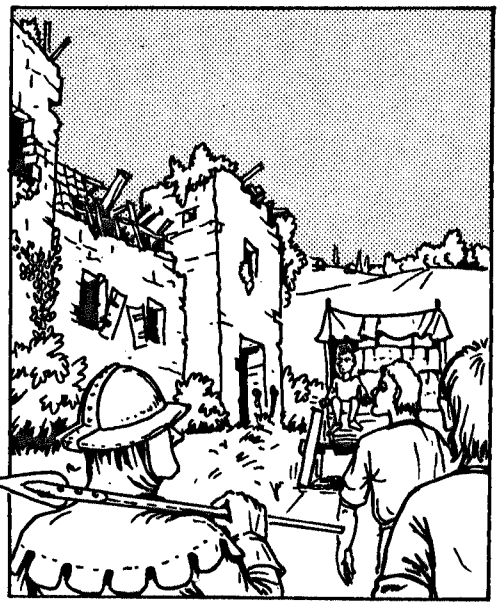

BAH! WAT EEN ONGELETTERDE SCHURKEN. ZOUDEN ZE MIJN VERHAAL VERKEERD BEGREPEN HEBBEN? HIER LIGT DUIDELIJK 'N TAAK. ALS WE 'NS TERUGGINGEN. EEN GOED GESPREK POET SOMS WONDEREN.
AMME HOELA, DAN GA JE MAAR ALLEEN

EINDELIJK, EEN PAAR DAGEN LATER...
HEER DIEDERICK, WE ZIJN ER! DAARGINDS LIGT SLOT DUIVELDAL

SOLDATEN, JULLIE KUNNEN TERUGKEREN NAAR DE KONING. HIER ZULLEN WIJ JULLIE NIET NODIG HEBBEN. DUIVELDAL ZAL ONS BESCHERMEN. GOEDE REIS.
WAT EEN HAVELOZE TROEP? DIE KONING WEET OOK WEL WAT HIJ WEGGEEFT!

AL GAUW WORDT HET DUIDELIJK DAT ER VEEL WERK MOET WORDEN VERZET IN HET OUDE DUIVELDAL. DE TAKEN WORDEN VERDEELD: DE KNECHTEN BEGINNEN HET SLOT MET BEZEMEN TE KEREN EN DE BELANGRIJKSTE REPARATIES UIT TE VOEREN, DIEDERICK INSTALLEERT ZICH IN EEN HOEK OM ZIJN REISERVARINGEN TE INVENTARISEREN EN TE EVALUEREN, EN GERHARDT...

JULLIE REDDEN JE VOORLOPIG WEL, JONGELUI. IK WOU DE OMGEVING MAAR EENS VERKENNEN. GOED, DIEDERICK?
JA HOOR

DAT ZIET ER GOED UIT HIER, WAT JIJ URSULA? EN NOU EERST EENS KIJKEN OF WE AAN EEN NIEUW VAATJE KUNNEN KOMEN

DAG VRIEND, JE TARWE STAAT ER GOED BIJ. IK HEB NOG NOOIT ZULKE MOOIE AKKERS GEZIEN

HEEL BAR, WA? HET IS EEN WONDER HEER. DAT HEBBEN WIJ TE DANKEN AAN DE MONNIKEN VAN DELHA, ACHTER GINDS BOS.
ZO, ZO, DAAR MOET IK MEER VAN WETEN

GEGROET JONGELUI, IK GA MAAR EENS VERDEROP KIJKEN
AJU, WA

GERHARDT RIJDT EEN EINDJE IN DE AANGEGEVEN RICHTING EN ONTWAART DAN HET KLOOSTER VAN DELHA, OMRINGT DOOR FRAAIE AKKERS MET DE MEEST ONGEBRUIKELIJKE GEWASSEN
POTVERBLOMME... WAT EEN SJIEKE TENT... WEL WAT ANDERS DAN DUIVELDAL, DAT MOET IK DIEDERICK VERTELLEN

GERHARDT SPOEDT ZICH SPOORSLAGS (NOU JA, VOOR URSULA'S DOENTENMINSTE) NAAR DUIVELDAL
ZO GERHARDT, JE BENT ALWEER GAUW TERUG
JA, MAAR WAT IS ER MET JE HOOFD GEBEURD, MAN? VAN JE STOEL GEVALLEN?

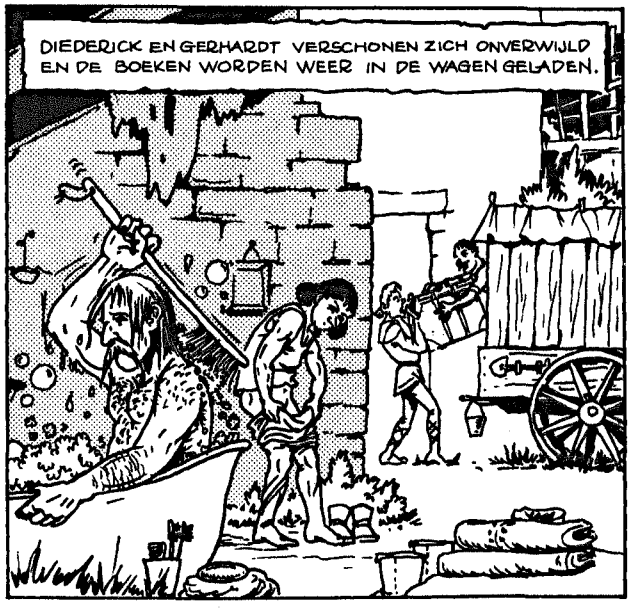

NEE, ER IS DOOR EEN WINDVLAAG EEN STUK KANTEEL NAAR BENEDEN GEKOMEN, ZO KAN IK NIET WERKEN... STEL JE VOOR, MIJN BOEKEN HADDEN WEL BESCHADIGD KUNNEN WORDEN!

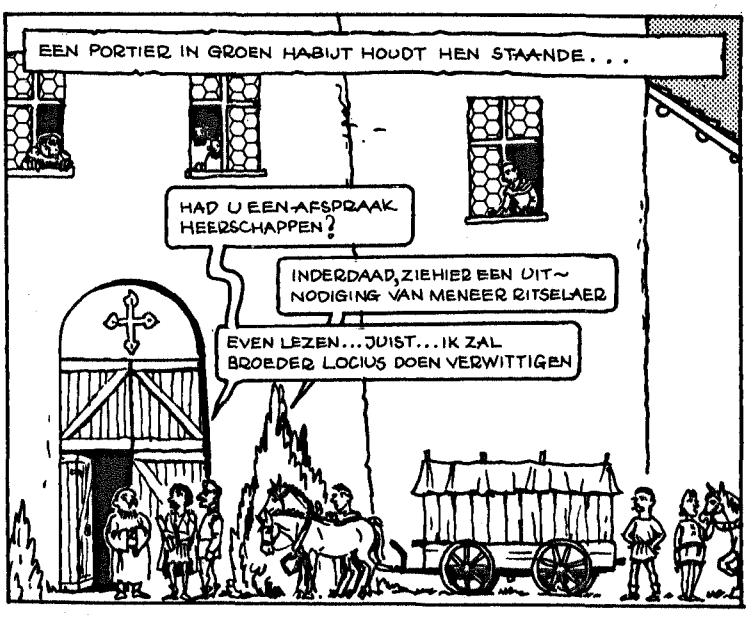

GERHARDT DOET VERSLAG VAN ZIJN BEVINDINGEN EN EEN VOORSTEL . . .
. . . EN IN DIE ABDIJ IS VAST WEL PLAATS GENOEG VOOR ONS TWEEËN TOT DUIVELDAL WEER BEWOONBAAR IS. WAT DACHT JE ERVAN?
UITSTEKEND IDEE, IK ZAL ER METEEN EEN BODE HEEN STUREN

DRIES, BRENG DEZE BRIEF NAAR DE DIRECTEUR VAN DAT KLOOSTER. EN WACHT OP ANTWOORD, BEGREPEN?
JAWEL, HEER DIEDERICK

ENKELE UREN LATER IS DE BODE AL TERUG
HEER DIEDERICK, HIER IS HET ANTWOORD
GEEF MAAR HIER, DRIES
NEE, GEEF MAAR AAN MIJ... IK ZAL HEM WEL VOORLEZEN

WIJ, ABT RITSELAER VAN DELHA HEBBEN BESLOTEN U TOESTEMMING TE VERLENEN VOOR ONBEPAALDE TIJD TE ONZENT TE VERTOEVEN. U KUNT ZICH IN VERBINDING STELLEN MET BROEDER LOCIUS. RITSELAER.
...EH... SIGILLUM DELHAE, DAT IS ZEKER LATIJNS.

DIEDERICK EN GERHARDT VERSCHONEN ZICH ONVERWIJLD EN DE BOEKEN WORDEN WEER IN DE WAGEN GELADEN.

EEN PORTIER IN GROEN HABIJT HOUDT HEN STAANDE...
HAD U EEN AFSPRAAK HEERSCHAPPEN?
INDERDAAD, ZIEHIER EEN UITNODIGING VAN MENEER RITSELAER
EVEN LEZEN... JUIST... IK ZAL BROEDER LOCIUS DOEN VERWITTIGEN

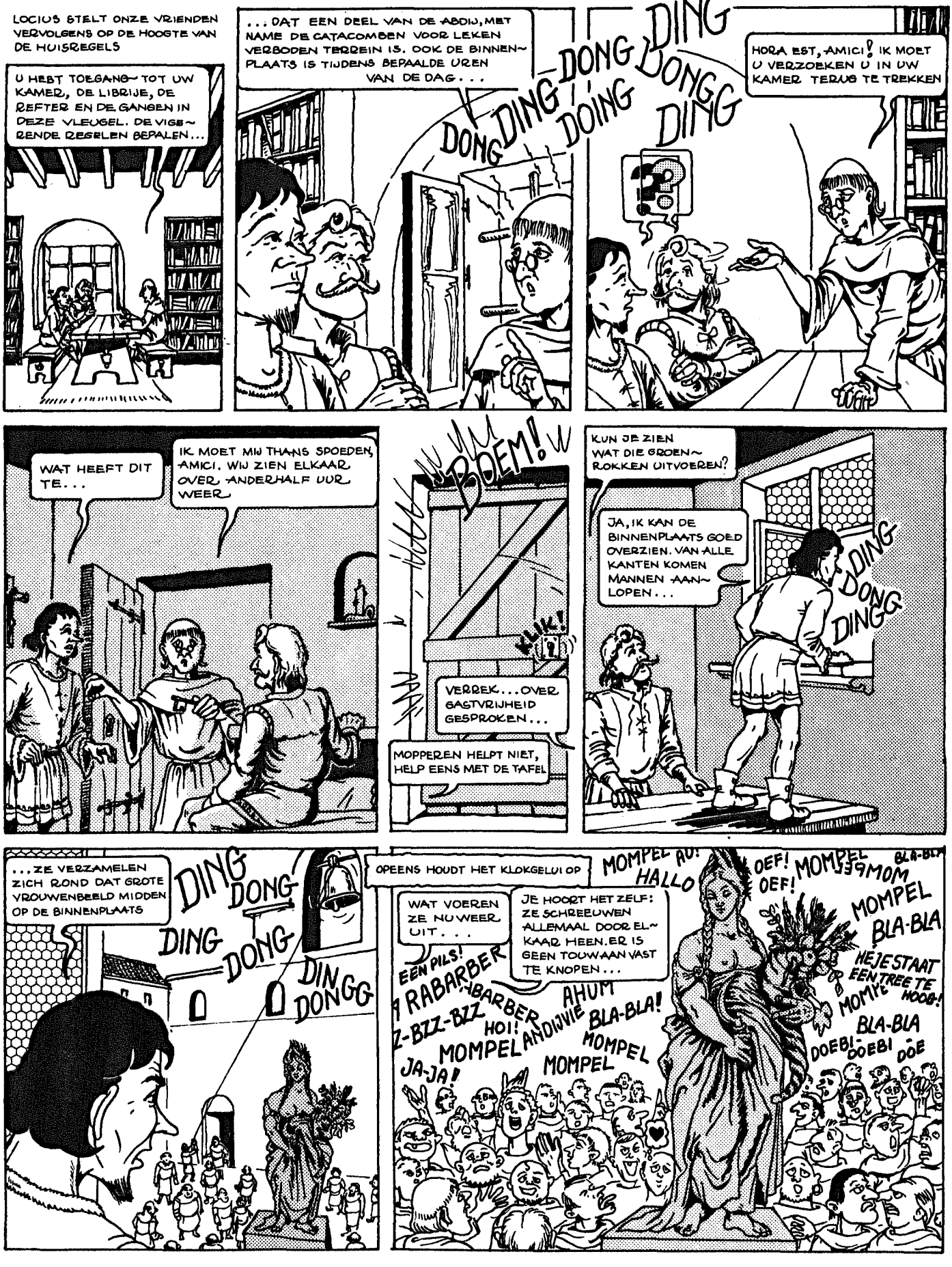

WELKOM OP DELHA, AMICE. MIJN NAAM IS LOCIUS, AANGENAAM
IK BEN DIEDERICK VAN BERINCHEM EN DIT IS GERHARDT. KUNNEN WIJ MENEER RITSELAER SPREKEN?

HET SPIJT MIJ, ABT RITSELAER LAAT ZICH VERSCHONEN...
...MAAR IK ZAL ZORGEN DAT HET U AAN NIETS ONTBREEKT. WILT U MIJ MAAR VOLGEN?

ZEG JONGELUI, HEER DIEDERICK EN IK BLIJVEN HIER. JULLIE KUNNEN TERUGGAAN NAAR DUIVELDAL, DAAR IS GENOEG TE DOEN. IK KOM MORGEN WEL LANGS.
KUNT U DE BOEKEN NAAR ONZE VERTREKKEN LATEN BRENGEN?
VANZELFSPREKEND, AMICE

DE ACCOMMODATIE STELT ENIGSZINS TELEUR...
DOE ALSOF U THUIS BENT, AMICI. DIT VERTREK BEVAT ALLES WAT EEN EENVOUDIG MAN BEHOEFT
HM... TWEE STOELEN, EEN TAFEL, TWEE HARDE BEDDEN...
DAN BEN IK ZEKER NIET EENVOUDIG GENOEG. WAT EEN KLERE HOKKIE

...EN HIER BEVINDT ZICH DE LIBRIJE WAAROVER IK DE SCEPTER ZWAAI. HIER LIGGEN 7000 LANDBOUWKUNDIGE GESCHRIFTEN OPGESLAGEN, DIE U VRIJELIJK MAG INZIEN...
HARTELIJK DANK, BESTE LOCIUS. DIT OVERTREFT MIJN STOUTSTE VERWACHTINGEN
GOSSIEPOSSIE, AMIETSJIE... DAT IS NIET MIS...

LOCIUS STELT ONZE VRIENDEN VERVOLGENS OP DE HOOGTE VAN DE HUISREGELS
U HEBT TOEGANG TOT UW KAMER, DE LIBRIJE, DE REFTER EN DE GANGEN IN DEZE VLEUGEL. DE VIGILERENDE REGELEN BEPALEN...
...DAT EEN DEEL VAN DE ABDIJ, MET NAME DE CATACOMBEN VOOR LEKEN VERBODEN TERREIN IS. OOK DE BINNENPLAATS IS TIJDENS BEPAALDE UREN VAN DE DAG...
DONG DING DONG DING DONG DING DONG DING
HORA EST, AMICI! IK MOET U VERZOEKEN U IN UW KAMER TERUG TE TREKKEN
WAT HEEFT DIT TE...
IK MOET MIJ THANS SPOEDEN, AMICI. WIJ ZIEN ELKAAR OVER ANDERHALF UUR WEER
BOEM!
KLIK!
VERREK...OVER GASTVRIJHEID GESPROKEN...
MOPPEREN HELPT NIET, HELP EENS MET DE TAFEL
KUN JE ZIEN WAT DIE GROEN-ROKKEN UITVOEREN?
JA, IK KAN DE BINNENPLAATS GOED OVERZIEN. VAN ALLE KANTEN KOMEN MANNEN AANLOPEN...
DING DONG DINGG
...ZE VERZAMELEN ZICH ROND DAT GROTE VROUWENBEELD MIDDEN OP DE BINNENPLAATS
DING DONG DING DONG DIN DONGG
OPEENS HOUDT HET KLOKGELUI OP
WAT VOEREN ZE NU WEER UIT...
JE HOORT HET ZELF: ZE SCHREEUWEN ALLEMAAL DOOR ELKAAR HEEN. ER IS GEEN TOUW AAN VAST TE KNOPEN...
EEN PILS!
RABARBER
BZZ-BZZ
HOI!
AHUM
AANDIJVIE
MOMPEL
JA-JA!
BLA-BLA!
MOMPEL
MOMPEL AU!
HALLO
OEF! OEF!
MOMPEL
MOMPEL
BLA-BLA
BLA-BLA
HEJE STAAT EEN TREE TE HOOG!
MOMPEL
BLA-BLA
DOEBI DOEBI DOE

ZO'N ANDERHALF UUR LATER GAAT DE KLOK WEER LUIDEN EN HOUDT HET GEKRAKEEL BUITEN OP...

ZE GAAN WEER NAAR BINNEN. IK ZAL STRAKS LOCIUS EENS VRAGEN WAT DIT TE BETEKENEN HEEFT. HET KLONK ALSOF ZE RUZIE HADDEN, MAAR ER WERD NIET GESLAGEN OF ZO...

EVEN LATER

KNARS!

KLIK!

ZO, DAAR ZIJN WE WEER, AMICI. WILT U MIJ NU MAAR VOLGEN NAAR DE REFTER?

DE REFTER, WIE IS DAT NU WEER, IK ZOU LIEVER WAT TE ETEN KRIJGEN!

GERHARDT'S HUMEUR KLAART ZIENDEROGEN OP ALS HIJ DE WELVOORZIENE DIS IN OGENSCHOUW NEEMT

BROEDER LOCIUS, SCHRIJF JE REFTER MET EEN F OF MET PH?

ALS IK VRAGEN MAG... HAD U DAARNET BUITEN RUZIE?

GEENSZINS, AMICE, WIJ... DAAR VERTEL IK LATER WEL MEER VAN

SCHENK MAAR RUSTIG VOL, AMIETSJIE

WAT IK VRAGEN WILDE...

BELIEFT U NOG WAT BRASSICA WELLICHT?

KLOK! KLOK!

ZEG, BROEDER LOCIUS, WAT IS DIT VOOR VOORTREFFELIJK... EH... LANDBOUWPRODUKT?

INDERDAAD, NIETWAAR? ALS U VANAVOND NAAR MIJN KAMER KOMT...

...KUNNEN WIJ VRIJER SPREKEN EN NOG WAT DRINKEN. IK KOM U WEL HALEN NA DE COMPLETEN

REUZE IDEE, OUWE... AMIETSJIE, TOT NA DE KOM... DINGES

IK KOM OOK GRAAG MEE

NA HET AVONDMAAL TREKKEN DIEDERICK EN GERHARDT ZICH IN DE LIBRIJE TERUG. EVEN LATER HERHAALT DE GESCHIEDENIS ZICH: DE KLOK BEIERT, EEN OORVERDOVEND LAWIJT OP DE BINNENPLAATS WEERKLINKT, ENZ. DAN KOMT LOCIUS HEN HALEN VOOR HET AFGESPROKEN TREFFEN OP ZIJN KAMER. NA ENKELE BEKERS WORDT LOCIUS SPRAAKZAMER...

IK BEN EIGENLIJK BLIJ MET JULLIE KOMST, AMICI. IK HEB WEINIG CONTACT MET DE WERELD. WIJ OP DELHA WIJDEN ONS VOORNAMELIJK AAN GODSVRUCHT EN AKKERBOUW. VERDER SPREKEN WIJ ALLEEN MET DE WERKERS IN HET VELD, DE BOEREN. MAAR EEN GESPREK OP NIVEAU — KORTOM IK BEN BLIJ DAT JULLIE ER ZIJN EN...

...IK ZAL JULLIE GRAAG WAT MEER VERTELLEN OVER ONZE BEZIGHEDEN HIER
O JA, DIE LEKKERE DRANK, VERTEL DAAR EENS IETS OVER

EEN VOORTREFFELIJKE DRANK, NIETWAAR? HET IS EEN RECEPT VAN WENTHOLTIUS, EEN BEVRIENDE WAARD. WIJ NOEMEN DE DRANK 'BORDEL'.
HM, HEEL INTERESSANT. MAAR WAAROM WORDEN WIJ EIGENLIJK STEEDS OPGESLOTEN TIJDENS DIE BETOGINGEN OP DE BINNENPLAATS?

HAHA!!! DAT ZIJN GEEN BETOGINGEN, AMICE, DAT ZIJN GODSDIENSTOEFENINGEN. DIE OP DELHA DRIEMAAL DAAGS WORDEN GEHOUDEN. TIJDENS ZO'N BIJEENKOMST — DIE EEN INSPRAAK WORDT GENOEMD — MAG EENIEDER ZEGGEN WAT HIJ WIL. ELKE INSPRAAK DUURT ANDERHALF UUR EN...
WAT EEN KUL, HOE KUNNEN JULLIE ELKAAR VERSTAAN ALS JE DOOR ELKAAR HEEN PRAAT!
DIT NADEEL IS ONS OOK AL OPGEVALLEN. MAAR DE INSPRAKEN...

...ZIJN NU EENMAAL VOORGESCHREVEN DOOR DE STICHTER ONZER ORDE, SINT DEMOCRATIUS. DE REGELS KUNNEN ALLEEN IN GEZAMENLIJK OVERLEG WORDEN VERANDERD. EN OMDAT WIJ ELKAAR TIJDENS DE INSPRAKEN NIET VERSTAAN ZAL ER WEL NIETS VERANDEREN.
ZAL IK ZELF MAAR BIJSCHENKEN, EH... LOEDER BROCIUS?
BWUHH
JULLIE AKKERS STAAN ER OVERIGENS FRAAI BIJ. VERZORGEN JULLIE DIE ZELF?

GEENSZINS, AMICE. DE MONNIKEN WERKEN NIET OP DE AKKERS. WIJ DOEN ONS WERK BINNENSHUIS, VOORAL IN DE CATACOMBEN, WAAR WIJ ONDERZOEK VERRICHTEN...
DOMME VRAAG MISSCHIEN, MAAR, EH... WAT IS ONDERZOEK?
WIJ ZOEKEN DAAR NAAR DE STEEN DER WIJZEN. EN OMDAT DAT ZOEKEN BENEDEN PLAATSVINDT HEET HET **ONDER**ZOEK, BEGRIJPT U? DOOR ONZE ALCHIMISTEN WORDEN OOK ALLERLEI BROUWSELTJES BEDACHT OM DE GEWASSEN BETER TE LATEN GROEIEN, VANDAAR...

...DAT DE GEWASSEN ZO FLOREREN. MAAR HET FIJNE WEET IK ER OOK NIET VAN. IK NEEM IN DE LIBRIJE ALLEEN KENNIS VAN DE RESULTATEN. DIE WORDEN OPGETEKEND EN ZORGVULDIG BEWAARD
MAAR WAT HEB JE AAN DIE WIJSHEID ALS ANDERE GELEERDEN ER GEEN KENNIS VAN KUNNEN NEMEN?
GOEIE VRAAG

HAHA!!! AAN ZO'N OPMERKING HERKENT MEN DE LEEK. HET GAAT OM DE WETENSCHAP, AMICE., NIET OM HET NUT. HEBT U NOOIT GEHOORD VAN WAARDEVRIJE WETENSCHAP?
WAARDELOZE WETENSCHAP ZAL JE BEDOELEN

MAAR AL GAUW WORDT LOCIUS AANGESTOKEN DOOR DE GEESTDRIFT VAN ONZE VRIENDEN. DAG IN, DAG UIT KAN MEN HET DRIETAL AANTREFFEN IN DE LIBRIJE, WAAR LAND-BOUWKUNDIGE EN AAN-VERWANTE KENNIS WORDT VERGELEKEN, AANGEVULD EN GECLASSIFICEERD...

HEBT U IETS AAN DIT GESCHRIFT OVER DE HAARDRACHT BIJ REUMUIZEN?

NEE, DAT LIJKT ME BUSTER ONINTERESSANT

GEEF MAAR AAN MIJ LOCIUS. DAT ONDER-WERP LIJKT MIJ JUIST BUITENGEMEEN BOEIEND

BOTER, KAAS

DAT INTERESSEERT TOCH NIEMAND, OF DIE BEESTEN HUN SCHEI-DING NOU RECHTS OF LINKS DRAGEN?

DAT ZIE JE FOUT, GERHARDT. HET ZOU BEST EENS VAN FUNDAMEN-TEEL BELANG KUNNEN ZIJN. JE MOET ZULKE DINGEN MONDIAAL ZIEN

EN ZO NEEMT BIJ STUKJES EN BEETJES HUN KENNIS TOE

VELE WEKEN LATER...

IK HEB HET WEL WEER BEKEKEN VOOR VANDAAG. GA JE EVEN MEE DE BENEN STREKKEN, DIEDERICK?

GOED IDEE. WIJ HEBBEN NOG MAAR WEINIG VAN DE ABDIJ GEZIEN. IK ZOU BEST EENS...

...EEN KIJKJE WILLEN NEMEN IN DIE GEHEIMZINNIGE CATACOMBEN. GA JE MEE?

DAT LIJKT ME LANG NIET GEK

MAAR HELAAS...

HOHO, HEERSCHAPPEN, GEEN LEKEN IN DE GEWELVEN... ORDERS VAN ABT RITSELAAR

NOU EH... DAN MAAR NIET HÈ

JA EH... WE MOETEN NODIG WEER GAAN

GRRRR

INMIDDELS WORDT HET STEEDS DUIDELIJKER DAT DE LANDBOUWWETENSCHAP DOOR DIEDERICK EN GERHARDT VANUIT EEN TOTAAL VERSCHILLENDE OPTIEK WORDT BENADERD...

MIJN INFORMATIE IS NU ZO GOED ALS VOLLEDIG, GERHARDT. IK TREK ER BINNENKORT OP UIT, NAAR GELEER-DEN IN ANDERE STREKEN. KENNIS-UITWISSELING STIMULEERT DE WETENSCHAP, NIETWAAR? IK ZAL ZORGEN VOOR EEN IN-FORMATIESTROOMVERSNELLING EN...

ZORG DAN MAAR DAT JE GEEN NATTE VOETEN KRIJGT... MAAR ZONDER GEKHEID, DIEDERICK, HET GAAT TOCH OM DE BOEREN, DIE HEBBEN NIETS AAN DIE GELEERDE TOESTANDEN

DAAR ZIT IETS IN, GERHARDT DAN MOETEN WIJ HET WERK VERDELEN: IK TREK ER OP UIT EN PRAAT MET DE GELEERDEN

...EN IK MET DE BOEREN, UIT-STEKEND, DAN KAN IK OOK EEN OOGJE HOUDEN OP DE WERKZAAM-HEDEN OP DUIVELDAL. OVER EEN PAAR WEKEN ZAL HET SLOT WEL WEER BEWOONBAAR ZIJN

ALDUS WORDT BESLOTEN

EEN DAG OF WAT LATER...

GOEIE REIS, DIEDERICK, HIER HEB IK EEN FLES 'BORREL' VOOR JE OM DE KWADE UREN DOOR TE KOMEN

DANK VOOR DE GOEDE BEDOELING, GERHARDT. MAAR IK ZAL GEEN 'BORREL' NODIG HEBBEN. IK ZAL MIJN TIJD BESTEDEN AAN HET BIJ~BRENGEN VAN ONS MOOIE VAK AAN DE TWEE MONNIKEN DIE MET MIJ MEEGAAN

IK LEG HET LOT VAN DUIVELDAL IN JOUW HANDEN, GERHARDT. HANDEL NAAR EIGEN GOEDDUNKEN. MIJ WACHT EEN GROOTSERE TAAK, VER VAN HIER

JE DOET JE BEST MAAR. HOU JE HAAKS

EN VOOR DE TWEEDE MAAL VERTREKT DIEDERICK AAN HET HOOFD VAN EEN KARAVAAN, MET ALS MIDDELPUNT DE WAGEN GEVULD MET NOG MEER EN NOG KOSTELIJKER INFORMATIE DAN VOORHEEN...

IN WELKE RICHTING WILT U REIZEN, HEER DIEDERICK?

NAAR HET OOSTEN. DAAR KOMEN DE WIJZEN VANDAAN. HOEWEL... WAAROM ZOUDEN ZE DAAR ZIJN WEGGEGAAN?

NA HET VERTREK VAN DIEDERICK KOMT GERHARDT EIN~DELIJK WEER AAN ZIJN OUDE BEZIGHEDEN TOE. HIJ GAAT EERST DE TAVEERNES VERKENNEN, DIE ALS RUST~PUNTEN ~ 'PROEFSTATIONS' IN DE TERMINOLOGIE VAN GERHARDT ~ TIJDENS ZIJN TOCHTEN ZULLEN DIENEN. HIJ BE~GINT MET DE HERBERG VAN WENTHOLTIUS...

IK HEB TOEVALLIG WAT LITERATUUR BIJ MIJ OVER DE BEWAARTEMPERA~TUUR VAN BIER EN DE INVLOED DAARVAN OP DE SCHUIMVORMING. HET ZIT NAMELIJK ZO..,

HOEZO?

INTUSSEN...

HEER DIEDERICK, WIJ HEBBEN ZOJUIST BREEDTE, DIEPTE, STROOMSTERKTE EN SOORTELIJKE MASSA VAN DE RIVIER GEMETEN. WIJ KUNNEN MET PAARD OVERSTEKEN, MAAR DE WAGEN ZAL MOETEN ACHTERBLIJVEN.

DAT NOOIT, TJEERD! ZONDER MIJN KOSTBARE BOEKEN BEGIN IK NIETS. WIJ MOETEN EEN ANDERE OPLOSSING VINDEN.

MISSCHIEN HEB IK EEN IDEE. WIJ KUNNEN EEN VLOT MAKEN DAT GROOT GENOEG IS OM DE WAGEN TE VERVOEREN. WIJ MOETEN MET HET PAARD DE STROOM OVERSTEKEN. HET PAARD KAN HET VLOT NAAR DE ANDERE OEVER TREKKEN
GOED IDEE? MAAR ALS WIJ HET VLOT NOG WAT GROTER MAKEN, KUNNEN WIJ ER ALLEMAAL OP. DAN KUNNEN WIJ 'N EIND STROOMAFWAARTS VAREN. DAT GAAT VAST VEEL SNELLER DAN OVER LAND
JAWEL, HEER DIEDERICK, MAAR DE STROOM IS NIET ZONDER GEVAREN. MAAR ALS U HET AANDURFT... U HEBT DE LEIDING
HET GEZELSCHAP GAAT UITERIG AAN DE SLAG . . .
VAN ONDEREN!
KRRRAK!
OPSCHIETEN, MANNEN, IK WIL OVER EEN PAAR UUR VERTREKKEN
NA EEN PAAR UUR HARD WERKEN IS HET DAN ZO VER. . .
KAP DE TROSSEN!
TSJAK!
HOU JE VAST MANNEN!
BROEDER TJEERD HAD DE GEVAREN VAN DE RIVIER NIET OVERDREVEN. DE DRAAIKOLKEN EN STROOMVERSNELLINGEN DWINGEN HET GEZELSCHAP ZICH MET HANDEN EN VOETEN VAST TE HOUDEN. EN ALS HET WATER NET IETS KALMER IS..
PAS OP, AAN BAKBOORD, DE IGNORANTEN
HAHA, DAAR HEB JE DIE SPRINKHAAN WEER. MAAR DEZE KEER ONTKOMT-IE ONS NIET, MANNEN. VANGEN, SPRINKHAAN!
GNI-GNI!
EEN REGEN VAN PIJLEN DAALT OP HET REISGEZELSCHAP NEER...
GA OPZIJ, KNOL!
ZEG 'NS, IK LAG HIER HET EERST HOOR! DIE STOMME MENSEN MAKEN ALTIJD RUZIE OVER DE RUGGEN VAN DE PAARDEN
HEEFT IEMAND OOK MIJN ATLAS GEZIEN?
JA HEER DIEDERICK, IK WOU EVEN... IETS OPZOEKEN...

GELUKKIG STROOMT DE RIVIER ZO SNEL DAT HET GEZELSCHAP AL GAUW BUITEN HET BEREIK VAN DE PIJLEN RAAKT. EEN PAAR UUR LATER VALLEN DE IGNORANTEN WEER AAN, MET EVEN WEINIG SUCCES...

GRRR! IK KRIJG JE NOG WEL, KRIELKIP!

ENKELE DAGEN LATEN DE REIZIGERS ZICH DOOR DE STROOM MEEVOEREN. ZODRA ZIJ ECHTER BESCHAAFDERE CONTREIEN BEREIKEN GAAT DE REIS VERDER OVER LAND. ZIJ TREKKEN VAN STAD NAAR STAD...

...VAN BURCHT NAAR BURCHT...

IK WILDE MET U VAN GEDACHTEN WISSELEN OVER DE HUIDIGE ONTWIKKELINGEN IN DE LANDBOUWWETENSCHAP...

DAAR DOEN WIJ NIET AAN, HEERSCHAP. MAAR ALS JE SOMS KUNT VECHTEN...

...EN VAN KLOOSTER NAAR KLOOSTER...

...AL WAT DE MENS AAN KENNIS BEHOEFT STAAT REEDS LANG GESCHREVEN, BROEDER. ALLE ANDERE KENNIS IS IJDELHEID EN HOVAARDIJ. GELOOF MIJ BROEDER, ZELFKASTEIDING KAN WONDEREN DOEN!

GELUKKIG VANGT DIEDERICK NIET STEEDS BOT. HIJ KRIJGT RUIMSCHOOTS GELEGENHEID ZIJN KENNIS TE VERDIEPEN EN UIT TE BREIDEN...

IN VINO VERITAS

TRITICUM AESTIVUM

AD REM AMICE

GAANDEWEG NEEMT DE STAPEL BOEKEN OP DE WAGEN TOE, EVENALS OVERIGENS HET GEVOLG VAN DIEDERICK. VERSCHEIDENE VREEMDELINGEN ZIJN ZO AANGESTOKEN DOOR GEESTDRIFT DAT ZIJ BESLUITEN BIJ HEM TE BLIJVEN. ZO TREFFEN WIJ ONDER DIEDERICK'S GEZELLEN...

...DE KELT McBRICK (OOK WEL MacBRICK OF MacBRICK)...

HOE BENT U?

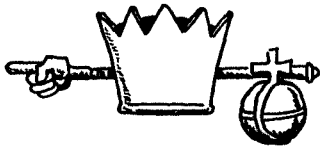
JES, JE6

...EN DE HUN HORVÁSZI...

WAT IS DAT VOOR MERKWAARDIGE VRUCHT? IS DIE EETBAAR?

DIE GEET PAAPRIKA. IS GEEL LEKKER IN DIE GOELAASJ OF IN DIE GUTSPOT, VOORAL MET EEN GLAAS UIT DIE VAAT...

ALVORENS DE TERUGREIS TE AANVAARDEN BESLUIT DIEDERICK HET HOF VAN KONING KLAAS AAN TE DOEN. DIEDERICK BRENGT DE KONING VERSLAG UIT VAN ZIJN REIS EN DOET TENSLOTTE EEN BEROEP OP DE KONING HEM MEER PERSONEEL MEE TE GEVEN. HIJ KAN VAN ALLES GEBRUIKEN: KRIJGERS VOOR DE STRIJD TEGEN DE LASTIGE IGNOR EN HANDWERKSLIEDEN VOOR DE WERKZAAMHEDEN AAN DUIVELDAL, MAAR VOORAL SCHRIJVERS, TOLKEN, WETENSCHAPPERS...

KORTOM, SIRE, HET ZAL U DUIDELIJK ZIJN DAT IK DRINGEND VERLEGEN ZIT OM EEN FORSE UITBREIDING VAN HET AANTAL INFORMATIEPLAATSEN*

PERSONEELSTEKORT DUS, HET OUDE LIEDJE. NEE, DIEDERICK...

*DOOR VERBASTERING IS LATER DE ONBEGRIJPELIJKE TERM 'FORMATIEPLAATSEN' ONTSTAAN.

...IK KAN NIEMAND MISSEN, BEHALVE EEN PAAR OUDE SOLDATEN DIE ZIJN AFGEKEURD VOOR FRONTDIENST. OH JA, IK HEB NOG WEL EEN JONGE EDELMAN OVER, DAAR STAAT HIJ. MAG IK JE VOORSTELLEN AAN HEER ARENT VAN...

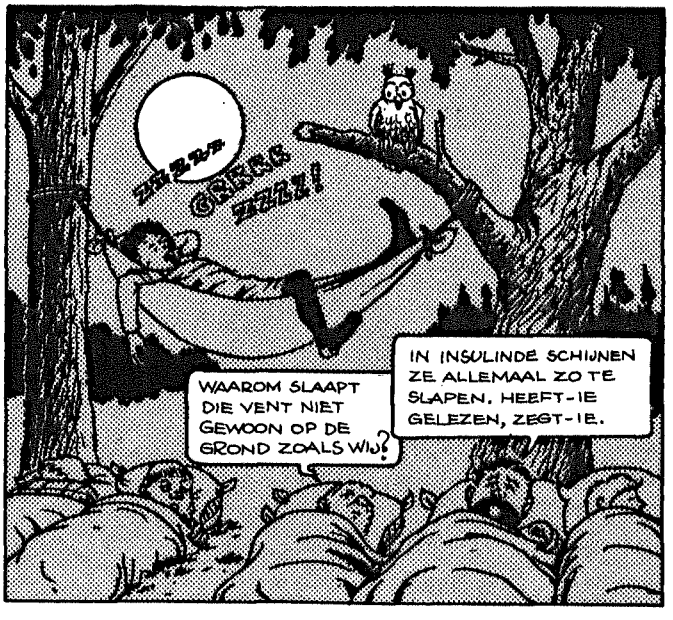
ZEG MAAR ADAT-ARENT, HOOR, ZO NOEMEN ZE ME HIER ALLEMAAL

O JUIST... EH... AANGENAAM. IK HEET DIEDERICK

ARENT IS EEN GEZELLIGE REISGENOOT. HIJ PRAAT HONDERD UIT OVER HET VERRE INSULINDE (WAAR HIJ NOG NOOIT IS GEWEEST MAAR WAAR HIJ WEL VEEL OVER HEEFT GELEZEN) EN OVER ZIJN KRIJGSVERRICHTINGEN. DIEDERICK EN DE ANDEREN KUNNEN BEST MET HEM OPSCHIETEN

DAT ARENT GEOEFEND IS IN DE STRIJD KOMT WELDRA GOED VAN PAS. JAWEL, ALWEER IGNOR EN ZIJN TRAWANTEN..

TERUGTREKKEN, MANNEN! WIJ DEKKEN DE AFTOCHT...

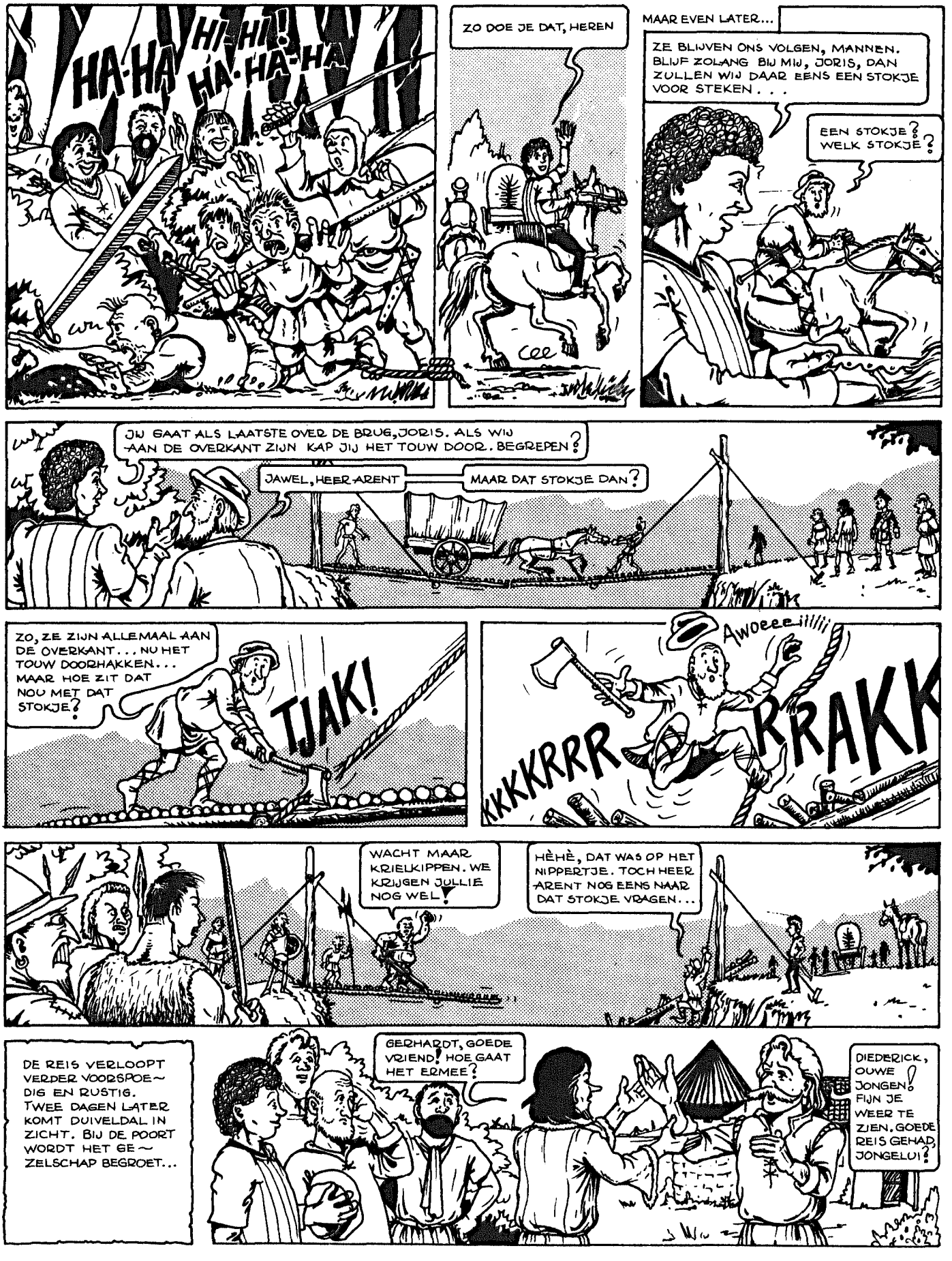

EN NU ER VANDOOR, ALS ZE ONS NU MAAR VOLGEN...

STRAKTREKKEN DAT TOUW, SNEL!

HA-HA HI-HI! HA-HA-HA
ZO DOE JE DAT, HEREN
MAAR EVEN LATER...
ZE BLIJVEN ONS VOLGEN, MANNEN. BLIJF ZOLANG BIJ MIJ, JORIS, DAN ZULLEN WIJ DAAR EENS EEN STOKJE VOOR STEKEN . . .
EEN STOKJE? WELK STOKJE?
JIJ GAAT ALS LAATSTE OVER DE BRUG, JORIS. ALS WIJ AAN DE OVERKANT ZIJN KAP JIJ HET TOUW DOOR. BEGREPEN?
JAWEL, HEER ARENT
MAAR DAT STOKJE DAN?
ZO, ZE ZIJN ALLEMAAL AAN DE OVERKANT... NU HET TOUW DOORHAKKEN... MAAR HOE ZIT DAT NOU MET DAT STOKJE?
TJAK!
Awoeee...!!!
KKKRRR
KRAKK
WACHT MAAR KRIELKIPPEN. WE KRIJGEN JULLIE NOG WEL!
HÈHÈ, DAT WAS OP HET NIPPERTJE. TOCH HEER ARENT NOG EENS NAAR DAT STOKJE VRAGEN...
DE REIS VERLOOPT VERDER VOORSPOEDIG EN RUSTIG. TWEE DAGEN LATER KOMT DUIVELDAL IN ZICHT. BIJ DE POORT WORDT HET GEZELSCHAP BEGROET...
GERHARDT, GOEDE VRIEND! HOE GAAT HET ERMEE?
DIEDERICK, OUWE JONGEN! FIJN JE WEER TE ZIEN. GOEDE REIS GEHAD, JONGELUI?

ONZE REIS WAS BESLIST EEN SUCCES. WIJ HEBBEN EEN SCHAT AAN INFORMATIE VERZAMELD EN BOVENDIEN PERSONELE VERSTERKING GEKREGEN. DEZE HEREN ZULLEN ONS VOORTAAN HELPEN.
MOOI ZO. NOU, DE POPULATIE HIER IS INMIDDELS OOK TOEGENOMEN. LAAT IK JE METEEN MAAR RONDLEIDEN...
DIT IS ONS REPROGRAFISCH COMMUNICATIECENTRUM. HIER WORDEN BOEKEN VERMENIGVULDIGD. DIE STAANDE MAN DICTEERT (DE DICTATOR) EN DIE VIER ZITTENDE MANNEN (DE ZITTERS OF ZETTERS) SCHRIJVEN ALLES NAUWKEURIG OP...
... NIEUWE ALINEA, INSPRINGEN, BEGINKAPITAAL... BIJ... DIT... ONDERZOEK... WERDEN... DE... VOLGENDE... DAT KAN IK NIET LEZEN...
EN DIT IS ONZE ILLUMINATOR, TOBIAS. HIJ VERLUCHT DE BOEKEN, ZET DE TITELS OP DE BANDEN, EN ZO...
VAKWERK, HOOR!
VAN ALLE BOEKEN WORDEN EEN PAAR KOPIEËN GEMAAKT VOOR DE HANDEL. JOANNES, EEN OUD-ZEEMAN, HOUDT ZICH MET DIE HANDEL BEZIG. ZO KOMT ER NOG WAT GELD IN HET LAADJE.
ALS JE ER DRIE NEEMT, KRIJG JE KORTING
WAT ZIT DIE OUDE MONNIK IN DAT HOEKJE TE DOEN?
O, DAT IS BROEDER ANTHONIUS. DIE SCHRIJFT ALLE BOEKEN OVER IN PIEPKLEINE BOEKJES. VEEL HANDIGER OM MEE TE NEMEN. ALLEEN JAMMER DAT NIEMAND ZE KAN LEZEN. HIJ NOEMT ZICH MICRO-VICARIS
DIE SPRUITKOOL KAN WORDEN VERMEED DOOD
DAAR LOOPT JAN, EEN GESJEESDE MONNIK. KOM EENS, JAN, IK WIL JE AAN DE BAAS VOORSTELLEN
JA, JA, RUSTIG HÈ, IK HOOR JE WEL
EN DIT ZIJN KRUISRIDDERS UIT INSULINDE, DIE OP WEG NAAR HET HEILIGE LAND HIER ZIJN BLIJVEN STEKEN. ZE WILLEN ZICH BIJ ONS CLUBJE AANSLUITEN
GEGROET, HEER DIEDERICK
ZEER VEREERD, RIDDERS. WELKOM OP DUIVELDAL
ZOZO, UIT INSULINDE, WORDT HET TOCH NOG GEZELLIG...
IK HEB OOK WAT VROUWVOLK LATEN KOMEN. OOK MIJN NICHTJE LUDWINA WERKT HIER VOOR HALVE DAGEN. MAAK EENS KENNIS MET JE BAAS, MEIDJE
UW AANWEZIGHEID IS MIJ EEN GROOT GENOEGEN, VROUWE
AANGENAAM, HEER DIEDERICK

DIEDERICK BESLUIT HET VOORLOPIG WAT KALMER AAN TE DOEN. DE REIS IS VERMOEIEND GEWEEST EN HIJ WIL DE JONGSTE ONTWIKKELINGEN OP DUIVELDAL IN ALLE RUST BESTUDEREN. GERHARDT STELT HEM UITVOERIG OP DE HOOGTE...

IK WERK WEKELIJKS, MET BEHULP VAN EEN PAAR MONNIKEN, ALLE NIEUWE GESCHRIFTEN OP DELHA DOOR. ALLE PRAKTISCHE ZAKEN LICHT IK DAAR UIT EN BRENG IK ONDER DE AANDACHT VAN DE BOEREN. IK ZAL JE VANMIDDAG OP MIJN RONDE MEENEMEN

NEE, DANK JE... IK HEB AL EEN BEKER GEHAD

DIE MIDDAG...

HU, URSULA? DIT IS HET EERSTE PROEFSTATION, DIEDERICK. HIER MOET URSULA ALTIJD EVEN DRINKEN

DE GOUDE PUL

DEZE WEEK MOETEN JULLIE JE TARWE VERKOPEN, JONGELUI. DE MARKTPRIJZEN ZIJN ERG GUNSTIG. DE GERST KUNNEN JULLIE BETER NOG EVEN VASTHOUDEN. HET IS DEZE WEEK OOK EEN GOEDE TIJD OM...

TUSSEN TWEE DORPEN...

ZO, DAT WERD TIJD? URSULA BEGON WEER DORST TE KRIJGEN

BAH, IK KRIJG NOG 'N WATERBUIK? IK KAN GEEN WATER MEER ZIEN...

EEN UUR LATER...

LATEN WE EVEN LANGS WENTHOLTIUS GAAN. PAARDEN KRIJGEN DORST VAN DRINKEN

NOG LATER...

HÉ, DIE TENT KEN IK NOG NIET. EROP AF?

JE BEKIJKT HET MAAR...

DE VOLGENDE JAREN WORDEN GEKENMERKT DOOR GROTE ACTIVITEIT. DE DOOR DIEDERICK ONDERWEG VERZAMELDE GEGEVENS WORDEN VERGELEKEN MET DE RESULTATEN VAN HET ONDERZOEK (ZIE BLZ. 13) OP DELHA. PER BODE WORDEN GROTE AANTALLEN BOEKEN VERZONDEN NAAR KLOOSTERS EN BURCHTEN IN DE VERRE OMTREK. INMIDDELS HEEFT OOK ARENT ZIJN DRAAI GEVONDEN EN EEN AANTAL TAKEN VAN DIEDERICK OVERGENOMEN. ZODAT OP ZEKERE DAG:

MANNEN, IK HEB BESLOTEN WEER OP REIS TE GAAN. IK ZAL DEZE KEER WAARSCHIJNLIJK GERUIME TIJD WEGBLIJVEN. MAAR JULLIE REDDEN HET WEL ZONDER MIJ...

JIJ LIEVER DAN IK, DIEDERICK. MAAR ALS JIJ LOL HEBT IN AL DAT REIZEN, MOET JE HET VOORAL DOEN

EEN PAAR DAGEN LATER IS HET ZOVER...

IK BENOEM JOU, ARENT, ALS MIJN PLAATSVERVANGER. ALS EDELMAN BESCHIK JIJ VANZELFSPREKEND OVER NATUURLIJKE LEIDERSGAVEN. EN ALS JE HET NIET WEET, DAN HEB JE ALTIJD GERHARDT NOG—

WE REDDEN HET WEL, HOOR. IK ZAL IN GEEN GEVAL ONDOORDACHTE BESLISSINGEN NEMEN

IK RIJD EEN EINDJE MET JE MEE, DIEDERICK

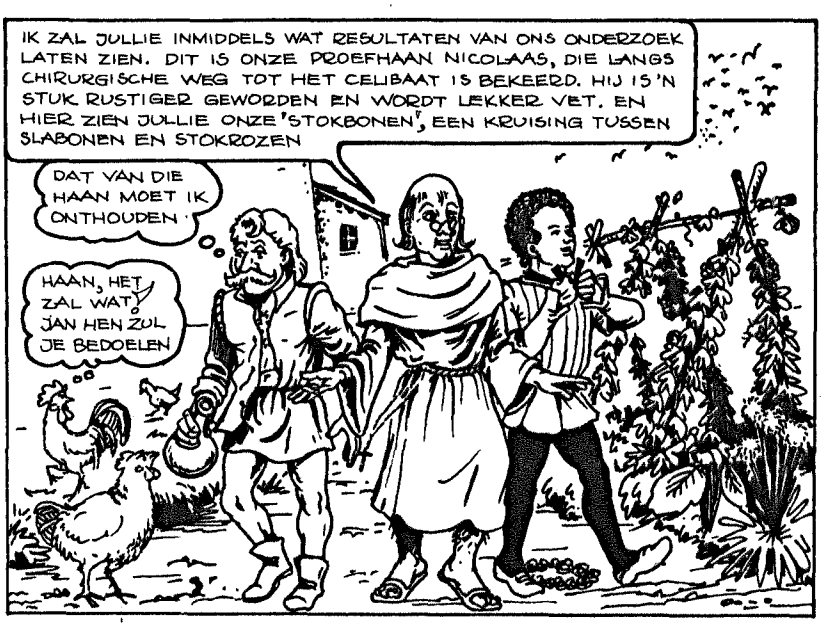

* ARENT VERRIJKT ZIJN WOORDENSCHAT GRAAG MET KELTISCHE TERMEN. MCBRICK'S BENAMING 'SAILS MANAGER' VOOR JOANNES' VROEGERE WERKKRING WORDT DOOR ARENT VOOR JOANNES NIEUWE POSITIE AANGEWEND

DIEDERICK EN ZIJN GEZELLEN ZIJN INMIDDELS AL VER VAN HUIS. IN HET BEGIN ONDERVINDEN ZIJ NOG ENIGE LAST VAN DE IGNORANTEN...

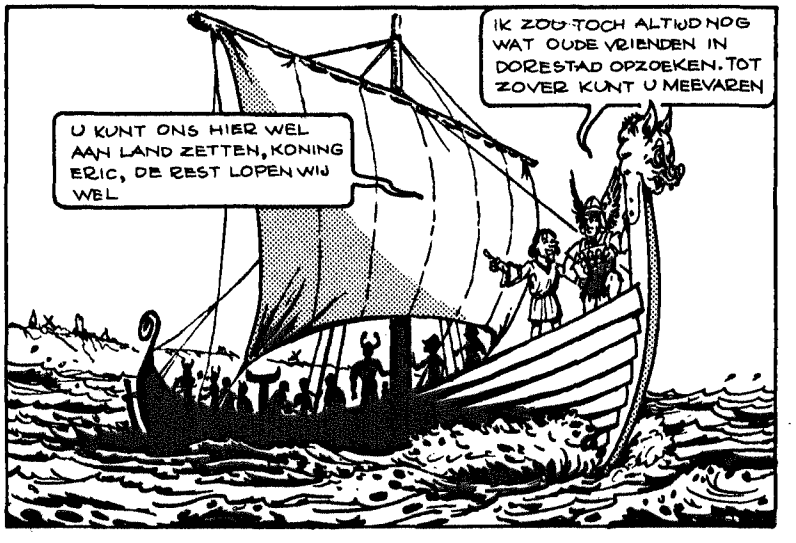

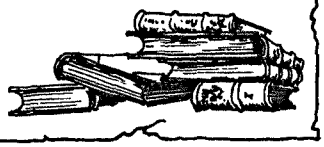

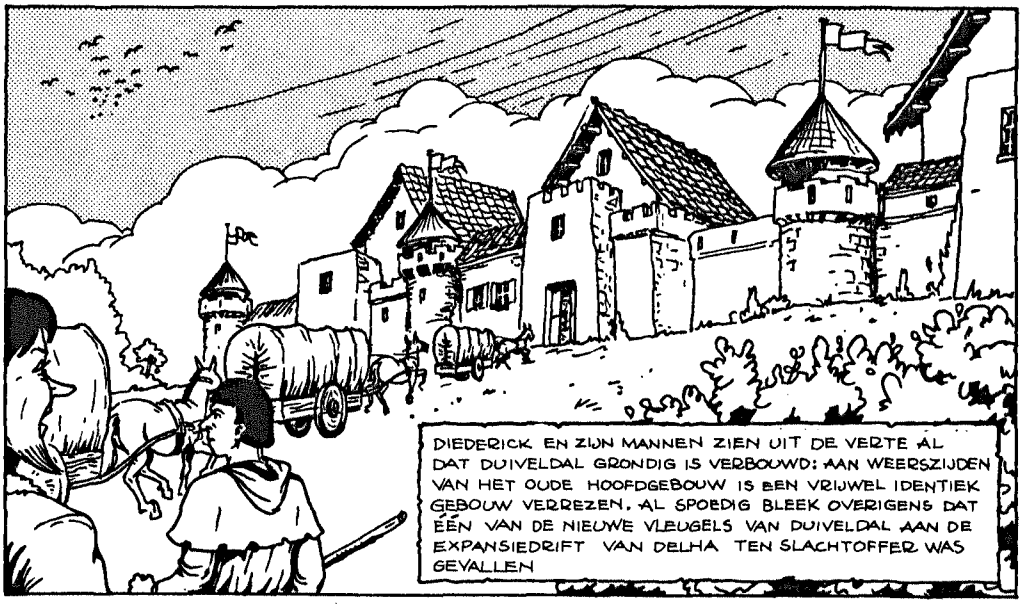

EINDELIJK, NA EEN MAANDENLANGE REIS, BEGEVEN ZIJ ZICH WEER OP WEG NAAR DUIVELDAL. GELUKKIG ZIEN ZIJ KANS VOOR DE LAATSTE LANGE RUK OVER ZEE EEN LIFT TE KRIJGEN.

EN ZO ARRIVEERT HET GEZELSCHAP OP DUIVELDAL, IN EEN IN DE LOOP VAN DE TIJD GEWIJZIGDE SAMENSTELLING: ENKELE GEZELLEN ZIJN DIEDERICK TIJDENS DE BARRE TOCHT ONTVALLEN EN ENKELE VREEMDELINGEN HEBBEN ZICH ONDERWEG BIJ DE GROEP GEVOEGD. DE EXPEDITIE, DESTIJDS VERTROKKEN MET EEN KLEINE VOORRAAD BOEKEN, KEERT THUIS MET DRIE WAGENS KRAKEND ONDER DE LAST VAN INFORMATIE OVER EEN BONT SCALA VAN ONDERWERPEN

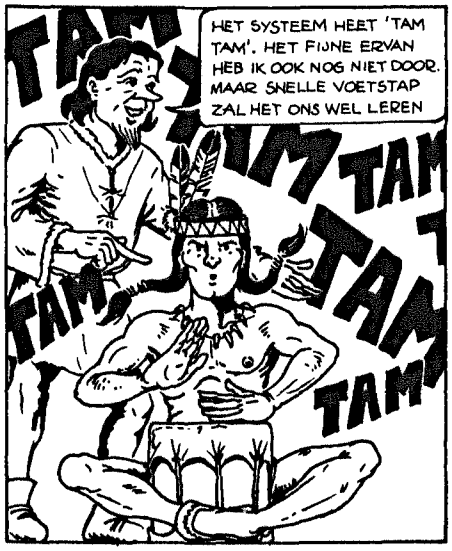
DIEDERICK EN ZIJN MANNEN ZIEN UIT DE VERTE AL DAT DUIVELDAL GRONDIG IS VERBOUWD: AAN WEERSZIJDEN VAN HET OUDE HOOFDGEBOUW IS EEN VRIJWEL IDENTIEK GEBOUW VERREZEN. AL SPOEDIG BLEEK OVERIGENS DAT EEN VAN DE NIEUWE VLEUGELS VAN DUIVELDAL AAN DE EXPANSIEDRIFT VAN DELHA TEN SLACHTOFFER WAS GEVALLEN

DIEDERICK BRENGT UITVOERIG VERSLAG UIT...

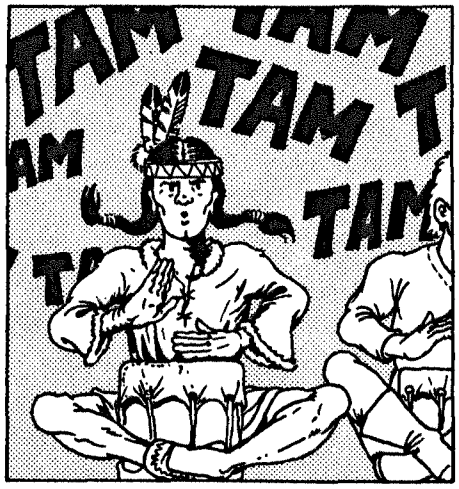

OP VELER VERZOEK GEEFT SNELLE VOETSTAP EEN DEMONSTRATIE

ER WORDT EEN MONNIK VAN DELHA GECHARTERD OM DE VREEMDELING IJLINGS TE DOPEN. HIJ HEET VANAF DAN RIKKERT, MAAR IEDEREEN BLIJFT HEM SNELLE VOETSTAP NOEMEN

DE NIEUWE INFORMATIETECHNIEK INTRIGEERT MENIGEEN. VOORAL DE JONGE AMBACHTSLIEDEN EDUARD EN WILLEM ZIJN NIET VAN SNELLE VOETSTAP'S ZIJDE WEG TE SLAAN EN MAKEN DAG EN NACHT 'TAMTAM'

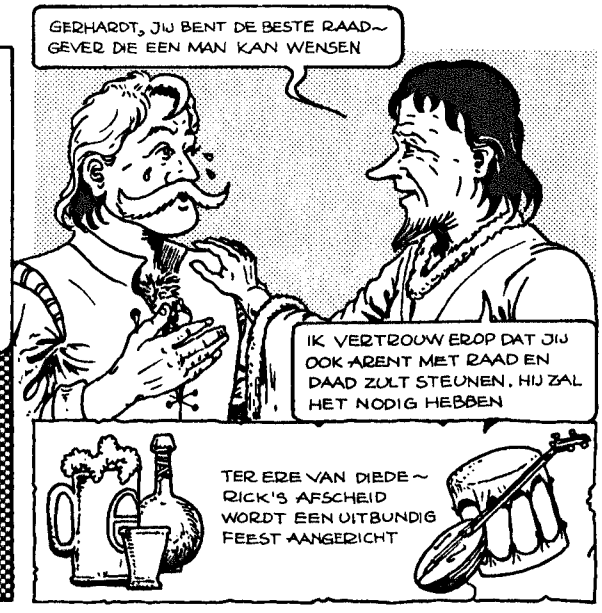

*DE PALOALTESE TERMINOLOGIE RAAKT SNEL INGEBURGERD. ZO WORDT ETEN 'INPOEIT' GENOEMD EN DE WAGEN MET BOEKEN DE 'DETABRES' DIE WORDT GETROKKEN DOOR EEN PAARD 'ON LIJN'

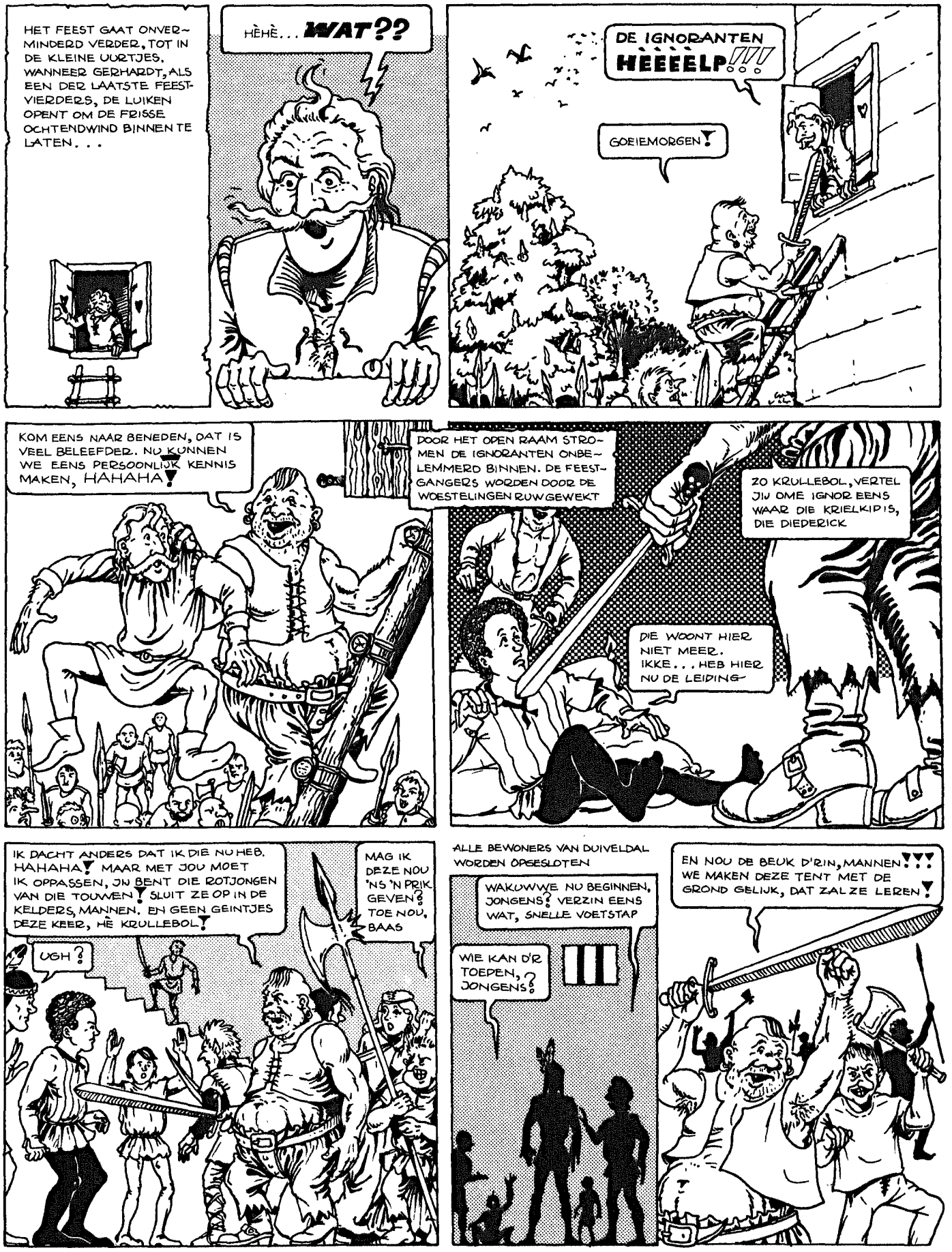
OP ZEKERE DAG ROEPT DIEDERICK ZIJN VRIENDEN BIJEEN . . .

HET FEEST GAAT ONVERMINDERD VERDER, TOT IN DE KLEINE UURTJES, WANNEER GERHARDT, ALS EEN DER LAATSTE FEESTVIERDERS, DE LUIKEN OPENT OM DE FRISSE OCHTENDWIND BINNEN TE LATEN...
HÈHÈ... WAT??
DE IGNORANTEN HEEEELP!!!
GOEIEMORGEN!
KOM EENS NAAR BENEDEN, DAT IS VEEL BELEEFDER. NU KUNNEN WE EENS PERSOONLIJK KENNIS MAKEN, HAHAHA!
DOOR HET OPEN RAAM STROMEN DE IGNORANTEN ONBELEMMERD BINNEN. DE FEESTGANGERS WORDEN DOOR DE WOESTELINGEN RUWGEWEKT
ZO KRULLEBOL, VERTEL JIJ OMÉ IGNOR EENS WAAR DIE KRIELKIPIS, DIE DIEDERICK
DIE WOONT HIER NIET MEER. IKKE... HEB HIER NU DE LEIDING
IK DACHT ANDERS DAT IK DIE NU HEB. HAHAHA! MAAR MET JOU MOET IK OPPASSEN, JIJ BENT DIE ROTJONGEN VAN DIE TOUWEN! SLUIT ZE OP IN DE KELDERS, MANNEN. EN GEEN GEINTJES DEZE KEER, HÈ KRULLEBOL!
UGH?
MAG IK DEZE NOU 'NS 'N PRIK GEVEN? TOE NOU, BAAS
ALLE BEWONERS VAN DUIVELDAL WORDEN OPGESLOTEN
WAKUWWE NU BEGINNEN, JONGENS? VERZIN EENS WAT, SNELLE VOETSTAP
WIE KAN D'R TOEPEN, JONGENS?
EN NOU DE BEUK D'RIN, MANNEN!!! WE MAKEN DEZE TENT MET DE GROND GELIJK, DAT ZAL ZE LEREN!

MET VEEL MOEITE SLAGEN DE GEVANGENEN ERIN ZICH TE BEVRIJDEN. HET GOEDE, ONLANGS NOG ZO FRAAI VERBOUWDE DUIVELDAL BIEDT EEN TROOSTELOZE AANBLIK. DE IGNORANTEN HEBBEN HUN WERK WEL GRONDIG GEDAAN...

DAAR ZITTEN WE DAN. WE MOETEN ONS MAAR EENS IN PETIE COMMITEE BERADEN

HET IS JAMMER, IS HET NIET?

OWOWOWO!

TJONGETJONGE

IK ZAL MIJN COLLEGE* BIJ EL~KAAR ROEPEN. VAN DE COLLEGEZAAL* IS NIET VEEL OVER, MAAR MIJN PROEFVELDJE* LIGT ER NOG MOOI BIJ. GELUKKIG IS HET MOOI WEER

*AL SINDS ENIGE TIJD BESCHIKT BESCHIKT GERHARDT OVER EEN 'COLLEGE' VAN WIJZE MANNEN, WAARMEE HIJ OP GEZETTE TIJDEN VERGADERT - BIJ MOOI WEER OP EEN WEITJE LANGS DE BEEK (HET 'PROEFVELDJE') EN ANDERS IN DE 'COLLEGEZAAL'

HET COLLEGE, AANGEVULD MET ARENT EN SNELLE VOETSTAP, KOMT AL SNEL TOT EEN BESLUIT...

ZO KAN HET NIET DOORGAAN, JONGELUI. WEDEROPBOUW HEEFT GEEN ZIN ZOLANG DIE LUI DE BUURT ONVEILIG MAKEN. DIE SMEERLAPPEN MOETEN NU MAAR EENS 'N LESJE KRIJGEN

JE HAALT ME DE WOORDEN UIT DE MOND, GERHARDT. IK POPEL OM DIE ROTZAKKEN EEN GOED PAK SLAAG TE GEVEN

UGH?!

DAN BREEKT EEN DRUKKE TIJD VAN VOORBEREIDINGEN AAN. SNELLE VOETSTAP EN ED EN WILLEM ONTWERPEN EN CONSTRUEREN GEAVANCEERD OORLOGSTUIG, DE ANDERE MANNEN WORDEN DOOR DE KRUISRIDDERS GEOEFEND IN DE EDELE KRIJGSKUNST EN DE VROUWEN ZORGEN VOOR DE VICTUALIËN EN HET MOREEL VAN DE TROEPEN

EINDELIJK BREEKT DE GROTE DAG AAN. ARENT STELT ZICH MANHAFTIG AAN HET HOOFD VAN ZIJN TROEPEN EN GEEFT HET SEIN TOT DE AFMARS

LEVE DUIVELDAL, DOOD AAN DE IGNORANTEN!!!

WOWOWOW!

JIPPIEEE!!

HET KOST NIET VEEL MOEITE DE IGNORANTEN TE VINDEN. MET EEN PAAR VOORUITGESCHOVEN POSTEN WORDT SNEL AFGEREKEND. WELDRA STOTEN ONZE HELDEN OP DE HOOFDMACHT VAN DE RABAUWEN, ONDER AANVOERING VAN IGNOR ZELF

LEF HEBBEN ZE WEL, DAT MOET IK ZE NAGEVEN. ZE HEBBEN ZEKER WEER EEN LESJE NODIG

MAAR DAT VALT IGNOR DEZE KEER HARD TEGEN. NA EEN KORTE MAAR FELLE STRIJD IS HIJ ZELFS GEDWONGEN HET HAZEPAD TE KIEZEN, MET ACHTERLATING VAN EEN AANTAL ZWAAR GEHAVENDE TRAWANTEN...

TERUGTREKKEN, MANNEN. IN DE BURCHT ZIJN WE VEILIG. ZE HALEN ONS TOCH NIET IN MET DIE ZWARE APPARATEN

ARENT EN ZIJN MANNEN GEVEN HET NIET ZO VLUG OP. ZE GRENDELEN IGNOR'S ROVERNEST HERMETISCH AF, SLAAN HUN KAMPEMENT OP EN BRENGEN TEGEN DE AVOND HUN STELLINGEN IN GEREEDHEID

'S MORGENS VROEG DOEN DE DUIVELDALERS EEN STORMAANVAL. ZE MERKEN AL GAUW HOE DIK DE MUREN IN DIE TIJD WAREN

DIE KRIELKIPPEN ZIJN VOORLOPIG WEL ZOET, BAAS

BATS!

WAAR BLIJVEN JULLIE NOU MET AL JE KENNIS? HAHAHAHAHAHA!

VERGEET HET MAAR, JONGELUI. WE KOMEN NOOIT DOOR DIE MUREN HEEN

DAT GELOOF IK OOK. TERUGTREKKEN, MANNEN! IK GA MET IGNOR PRATEN

ZO KRULLEBOL, KOM JIJ OME IGNOR VERTELLEN DAT JE HET OPGEEFT?

ZEKER NIET. IK WIL ONDERHANDELEN

MIJ BEST, IK KOM ERAAN

JULLIE LEVENS WORDEN GESPAARD ALS JE JE ONVOORWAARDELIJK OVERGEEFT. JULLIE KRIJGEN DAN SCHOLING EN VORMING OP DELHA. ALS JULLIE WEIGEREN MAKEN WE DE SLOT MET DE GROND GELIJK EN JAGEN WE JULLIE ALLEMAAL OVER DE KLING

SCHOLING EN VORMING? WAT IS DAT NOU WEER? ZEG, WACHT 'NS... HEEFT DAT SOMS IETS MET KENNIS TE MAKEN? ALS IK HET NIET DACHT!

JE BENT NOG ERGER DAN JE VOORGANGER, DIE KRIELKIP. WE ZULLEN WEL EENS ZIEN WAT MEER WAARD IS: JULLIE KENNIS OF DE DIKKE MUREN VAN MIJN BURCHT. EN SMEER 'M NOU MAAR, HALFWASJE, VOOR IK KWAAD WORD ...

GRAAG OF NIET, HOOR. MAAR IK HEB JE GEWAARSCHUWD

DE STRIJD WORDT HERVAT. KEER OP KEER WORDT IGNOR'S HOL BESTORMD, MAAR DE DUIVELDALERS KRIJGEN NOG GEEN DEUK IN DE DIKKE MUREN

STOP MAAR, MANNEN, DIT HEEFT GEEN ZIN. ALS WE NIETS BETERS VERZINNEN, KUNNEN WE BETER NAAR HUIS GAAN

BONK

WILLEM EN IK HEBBEN EEN PLANNETJE, HEER ARENT. HET LIJKT ONS HET PROBEREN WAARD

HET PLANNETJE VAN ED EN WILLEM WORDT GEESTDRIFTIG BINNENGEHAALD, AL WAS HET ALLEEN OMDAT NIEMAND IETS BETERS WEET TE BEDENKEN. MEN BEGINT METEEN MET DE VOORBEREIDINGEN

ARENT, ED EN WILLEM EN EEN AANTAL VRIJWILLIGERS MAKEN MET HET GEHEIME WAPEN EEN OMTREKKENDE BEWEGING NAAR DE ACHTERZIJDE VAN HET SLOT

AANVALSPLAN
ACHTERZIJDE
BOS
POORT

SSST! MAAK NIET ZO'N LAWAAI! IGNOR MAG NIETS MERKEN

DE VRIJWILLIGERS ONTVANGEN HUN LAATSTE INSTRUCTIES, EN DAN...

DIT IS HET TEKEN VAN SNELLE VOETSTAP, DIE EEN SCHIJNAANVAL DOET OM IGNOR AF TE LEIDEN. SUCCES, MANNEN!

EEN... TWEE... DRIE!

DE IGNORANTEN KRIJGEN DE SCHRIK VAN HUN LEVEN ALS ZIJ 'S WERELDS EERSTE PARA(PLU)TROEPEN, HANGEND AAN REGEN-SCHERMEN UIT McBRICK'S GARDEROBE, ZIEN NEERDALEN...

GOEIEMORGEN

WIE VOLGT?

BWUUUH! IK WORD NIET GOED. ALAAARM!!

DE PARATROEPEN MAKEN GEBRUIK VAN DE ALGEHELE VERWARRING OM DE POORT TE OPENEN. DE VOLTALLIGE STRIJDMACHT DER DUIVELDALERS STROOMT BINNEN...

HIEP HOI! HET IS ZE GELUKT! NAAR BINNEN JONGELUI, EN RAAK ZE!!

DE VERBIJSTERDE IGNORANTEN ZIJN NIET OPGEWASSEN TEGEN DE OPGETOGEN DUIVELDALERS. ONDER DE BEZIELENDE LEIDING VAN GERHARDT, ARENT EN DE BLOEDDORSTIGE SNELLE VOETSTAP WORDEN KORTE METTEN GEMAAKT MET IGNOR'S TRAWANTEN. WIJ MENEN DE LEZER DE STUITENDE DETAILS TE MOETEN BESPAREN

CENSUUR

SNELLE VOETSTAP KOMT TRIOMFANTELIJK MET EEN GEWICHTIGE KRIJGSGEVANGENE AANZETTEN...

MOOI SKALPIE. UGH!

LEG MAAR NEER, SNELLE VOETSTAP. WAT DOEN WE MET 'M MANNEN? ZULLEN WE HEM METEEN AFMAKEN OF ZULLEN WE ER EERST OVER VERGADEREN?

GEEF 'M NOG 'N KANS

GENADE, HEERSCHAPPEN, SPAAR M'N LEVEN

OKEE, OKEE, LAAT HEM MAAR NAAR DELHA BRENGEN. DAAR KAN HIJ LEREN SCHRIJVEN. DAARNA KAN HIJ IN ONZE KERKER HAASTKLUSSEN OVERSCHRIJVEN - 'TRALIE SERVICE' ZOALS DAT HEET...

ALLES WAT U WILT, EDELE HEER, IK...

MOOI ZO. MAAR VERTEL EERST WAAR JE DRANK-VOORRAAD STAAT, VOORDAT HET BIER WARM WORDT

EVEN LATER WORDEN DE WEINIGE OVERGEBLEVEN IGNORANTEN HET BOS INGEJAAGD EN WORDT HET ROVERSNEST IN BRAND GESTOKEN

TOE MAAR, URSULA, DOE JE BEST. OP NAAR DUIVELDAL

NA HET OVERWINNINGSFEEST...

MANNEN, IK GA NAAR KONING KLAAS OM ONZE OVERWINNING TE MELDEN EN OM FINANCIËLE STEUN TE VRAGEN VOOR DE WEDEROPBOUW VAN DUIVELDAL. SNELLE VOETSTAP GAAT MET MIJ MEE

TIJDENS ARENT'S AFWEZIGHEID VOEREN DE ANDEREN PROVISORISCHE HERSTELWERKZAAMHEDEN UIT. ALS ARENT EN SNELLE VOETSTAP NA ENKELE DAGEN TERUGKEREN...

DE OUDE KONING KLAAS IS ONLANGS OVERLEDEN AAN EEN GEHEIMZINNIGE ZIEKTE...

DROGE LEVER, NEEM IK AAN

ZIJN ZOON, KLAAS IV, IS OPGETOGEN OVER DE VERNIETIGING VAN DE IGNORANTEN. HIJ KOMT OVER TWEE WEKEN ONS BEZOEKEN EN NEEMT GENOEG GOUD MEE VOOR DE BOUW VAN EEN ONS PASSEND SLOT

DAT IS HEEL MOOI

TWEE WEKEN LANG STAAT DUIVELDAL OP Z'N KOP. GERHARDT'S COLLEGE, ARENT EN SNELLE VOETSTAP VERGADEREN VRIJWEL ONONDERBROKEN OVER DE AGENDA VAN DE BIJEENKOMST EN OVER DE BOUWPLANNEN. HET GEWONE VOLK KEERT HET GEHAVENDE BOUWWERK MET BEZEMEN EN TREFT VOORBEREIDSELEN VOOR EEN FEESTMAAL. OP DE GROTE DAG STEEKT IEDER ZICH IN Z'N BESTE PLUNJE. GERHARDT EN ARENT WACHTEN HUN HOGE GASTEN OP BIJ HET RESTANT VAN DE POORT. AL GAUW HOREN ZIJ BAZUINGESCHAL EN DAN...

HET IS ONS EEN GROTE EER, SIRE, U OP DUIVELDAL TE MOGEN BEGROETEN. MAG IK GERHARDT AAN U VOORSTELLEN

GEGROET, ARENT, GERHARDT. DIT IS MIJN OPPERBOUWMEESTER, DE HEER VAN ENNERLO

MÔGE, MAJESTEIT. LET ALSJEBLIEFT NIET OP DE ROMMEL

DUIVELDALERS SNELLEN TOE OM LOPERS UIT TE LEGGEN EN DE PAARDEN TE VERZORGEN. EEN KNECHT DES KONINGS KOMT MET EEN GELDKIST AANZETTEN...

JONGELUI, HELP EVEN MET HET SJOUWEN VAN DE KISTEN

NIET NODIG, GERHARDT. IK HEB HELAAS MAAR ÉÉN KIST BIJ ME

DIT ZIJN DE TEKENINGEN VOOR ONS NIEUWE SLOT, SIRE, VERVAARDIGD DOOR BOUWMEESTER TWUDDE. HET ZAL ZO'N 20 000 DAALDERS KOSTEN

HMM, ZOVEEL? WAT VINDT U ERVAN, ENNERLO?

HEEFT IEMAND 'N MES VOOR MIJ?

KIJK, ALS WE DIT STUK VERWIJDEREN EN DIT STUK OOK, DAN HOUDEN WE NOG IETS LEUKS OVER, VOOR ZO'N 12.000 DAALDERS, SCHAT IK ZO. PRECIES HET BEDRAG DAT WIJ BIJ ONS HEBBEN
WAT DOET-IE NOU? MIJN MOOIE TEKE-NINGEN! SNIK!
?

APPROPO, SIRE, MAG IK U MIJN BUREN VOORSTELLEN, ABT RITSELAER VAN DELHA EN ZIJN LIBRARIUS, BROEDER LOCIUS. WIJ WERKEN REEDS GERUIME TIJD SAMEN
HET IS MIJ EEN WAAR GENOEGEN, HEREN
HET GENOEGEN IS GEHEEL AAN ONZE ZIJDE, SIRE. ZOALS ONZE VRIEND ARENT AL MEMOREERDE WERKEN WIJ NAUW SAMEN BIJ HET UITDRAGEN VAN INFORMATIE. HIERDOOR IS, EERLIJK GEZEGD, ONZE LIBRIJE HELAAS TE KLEIN GEWORDEN. ZOU IK EEN BEROEP MOGEN DOEN OP UW GOEDGEEFSHEID EN . . .

IK BEGRIJP WAAR U HEEN WILT, WAARDE RITSELAER. DE TIJDEN ZIJN ECHTER MOEI-LIJK. HET VOLK MORT REEDS ONDER HET JUK DER BELAS-TINGEN. MAAR IK HEB EEN IDEE: ZOU U UW REEDS ZO INNIGE SAMENWERKING NIET VOORTREFFELIJK KUN-NEN CONTINUEREN IN EEN GEZAMENLIJK GEBOUW? ALS WE DE KAMERTJES WAT KLEINER MAKEN... ENNERLO, WILT U ONMIDDELLIJK EEN DAARTOE STREKKENDE OVEREENKOMST OPSTELLEN?

ENIGE UREN LATER
ENNERLO HEEFT EEN PRACHTIGE OVEREENKOMST OP-GESTELD, HEREN. HIERIN KAN IK MIJ GEHEEL VINDEN. HET BOUWWERK ZAL MISSCHIEN WAT AAN DE KRAPPE KANT ZIJN, MAAR DAT IS WEL ZO KNUS, NIETWAAR? BESTE ARENT, WAARDE RITSELAER, IK FELICITEER U MET DE BEHAALDE SUCCESSEN OP WETENSCHAP-PELIJK EN MILITAIR TERREIN EN WENS U EEN LANGDURIGE EN VRUCHTBARE SAMENWERKING TOE. EN ALS U NU MAAR EVEN WILT TEKENEN...
HM. ZUCHT
ZUCHT. HM

WAMOWWE ANDERS! EN MISSCHIEN VALT HET WEL MEE . . .

VOORUIT DAN MAAR. BETER EEN HALF EI . . .

EN HIERMEE IS DAN EEN EINDE GEKOMEN AAN DEZE MERK-WAARDIGE HISTORIE.
HOEWEL . . . IS DIT WEL HET EINDE? ZULLEN ER NIET AL-TIJD IGNORANTEN BLIJVEN? ZAL ER NIET ALTIJD WERK BLIJVEN VOOR INFORMANTEN? WILLEN NIET ALTIJD INFOR-MANTEN IGNORANTEN INFOR-MEREN EN IGNORANTEN INFORMANTEN IGNOREREN? IGNORANTEN EN INFORMANTEN... ZU ZULLEN ELKAAR WEL BLIJ-VEN BESTRIJDEN, TOT HET BITTERE . . .

EN WIE KAN IK NOG WAT INSCHENKEN?
EINDE